

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	34435
Nom	Sociologia urbana, de l'habitatge i de la planificació del territori
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2019 - 2020

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1310 - Grau de Sociologia	Facultat de Ciències Socials	4	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1310 - Grau de Sociologia	27 -	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
TORRES PEREZ, FRANCISCO JOSE	330 - Sociologia i Antropologia Social

RESUM

“Sociologia urbana, de l'habitatge i de la Planificació del territori” és una assignatura optativa de 6 crèdits ETCS, semestral, que s'imparteix en 4º curs del Grau en Sociologia, dins del mòdul “Sociologia i Ciències Socials Aplicades”.

L'assignatura aborda la ciutat i els processos i dinàmiques urbanes més importants que caracteritzen a la societat espanyola i a les societats avançades com a “societats urbanes”, fent-ho des d'una perspectiva específicament sociològica. L'assignatura pretén oferir als i les estudiants una visió rigorosa, teòrica i pràctica, sobre la ciutat i els processos urbans, centrant-se en el cas espanyol i comparant-ho amb altres societats avançades. Per això es presenten, en primer lloc, les teories més rellevants, clàssiques i contemporànies, de la Sociologia Urbana. S'atorga, en segon lloc, una particular atenció als canvis dels darrers cinquanta anys, als processos de suburbanització, gentrificació, desigualtat urbana i creixent multiculturalisme, així com a la anàlisi crítica de l'urbanisme hegemònic. Es dedica una particular atenció a la qüestió residencial i a l'habitatge que constitueix alhora una necessitat bàsica, un requeriment d'inserció social i un mercat. S'aborden, en tercer lloc, els principals enfocaments teòrics sobre la qüestió residencial i el concepte sociològic d'habitar. Sobre aquesta base se presenten, en quart lloc, el model residencial espanyol i les polítiques d'habitatge i del sol, les seues diferències més rellevants amb altres societats europees, la realitat diferenciada de diferents grups poblacionals, els conceptes de necessitat i

demanda d'habitatge, així com diverses metodologies d'anàlisi. En cinquè lloc s'aborda la qüestió de la planificació urbana, les seues eines, i els equipaments. Es presenta, en sisè lloc, l'acció específicament urbana dels diferents actors socials, abordant-se els moviments socials urbans a Espanya, des dels anys 70 fins l'actualitat, i les modalitats, eines i evolució de la participació ciutadana.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

No es requereixen requisits previs per a cursar l'assignatura. Si bé, és convenient tenir una certa familiaritat en la recerca de dades a la xarxa, i un coneixement teòric i aplicat dels mètodes i tècniques d'investigació social.

COMPETÈNCIES

1310 - Grau de Sociologia

- Que els estudiants hagen demostrat posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé descansa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.
- Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

Conèixer, descriure i analitzar els mecanismes d'ordenació de l'espai urbà.

Identificar i interpretar les dinàmiques i les transformacions espacials de les ciutats contemporànies.

Diferenciar els principals actors que intervenen en la construcció de la ciutat i analitzar les seues interaccions.

Analitzar i avaluar plans i projectes d'actuació urbana.

Relacionar elements de població, recursos, tecnologia i medi ambient natural que incideixen en la transformació de l'espai.

Manejar les fonts de dades que faciliten la recerca en l'àmbit de la ciutat.

Identificar, recopilar, elaborar creativament i interpretar informació rellevant per a l'anàlisi dels fenòmens i processos socials a partir de fonts diverses.

Saber transmetre arguments i comunicar-se per escrit i oralment utilitzant adequadament la terminologia i les referències teòriques de la sociologia urbana i la planificació.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. La ciutat i la sociologia urbana.

La ciutat com objecte d'estudi de la sociologia urbana. Els sociòlegs i sociòlogues de la ciutat: de l'Escola de Chicago fins a les teories sobre les ciutats globals.

2. Espai i societat urbana

De la ciutat industrial fordista a la ciutat postindustrial, de serveis i globalitzada. Els processos de suburbanització, gentrificació, desigualtat urbana i creixent multiculturalisme. L'urbanisme hegemònic a les quatre darreres dècades i la seua anàlisi crítica.

3. La qüestió residencial: principals enfocaments teòrics

Principals teories sobre la qüestió residencial: principals conceptes i evolució. El concepte de habitar i les seues implicacions.

4. L'habitatge a la ciutat. Model residencial espanyol

El model residencial espanyol i les polítiques d'habitatge i del sol. Diferències més rellevants amb altres societats europees. Problemàtiques actuals.

5. Producció social i planificació de l'espai urbà

Els instruments de l'ordenació urbanística. El Pla General d'Ordenació Urbana (PGOU) i altres instruments del planejament. Equipaments i bens de consum col·lectiu

6. Moviments socials urbans

Moviments socials urbans i modernitat. Els moviments socials urbans a Espanya, des dels anys 70 fins l'actualitat. Modalitats, eines i evolució de la participació ciutadana.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	60,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	5,00	0
Elaboració de treballs en grup	20,00	0
Elaboració de treballs individuals	10,00	0
Estudi i treball autònom	10,00	0
Lectures de material complementari	15,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	10,00	0
Preparació de classes de teoria	10,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	10,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

El programa es desenvoluparà en diferents sessions teòriques i pràctiques i es combinaran les exposicions docents i el treball actiu de l'alumnat. Es combinaran:

- Activitats presencials a l'aula: lectura i debat de diferents textos i materials; exposicions per part del alumnat; recerca de dades documentals i estadístiques específicament urbanes; etc.
- La realització de pràctiques individuals i/o grupals, amb lectures prèvies i debat a classe, sobre temes relacionats amb el temari.
- Elaboració grupal d'un projecte de recerca referit a una problemàtica urbana de la realitat concreta de València i/o la Comunitat Valenciana.

Els treballs i les activitats es comentaran, s'orientaran amb directrius específiques i se'n farà seguiment, a classe i en tutories. Les pràctiques no són recuperables ates que conformen un procés d'aprenentatge i treball integral basat en el treball col·lectiu a l'aula.

AVALUACIÓ

El resultat de l'avaluació procedirà tant d'una prova tipus examen, com de les diverses activitats i treballs.

L'examen suposarà el 40% de la qualificació final. Les activitats suposaran l'altre 60% de la nota final i pretén valorar el procés d'aprenentatge al llarg del desenvolupament de l'assignatura. Aquest 60% se desglossa en: 10% activitats presencials a l'aula i la resta distribuït entre les pràctiques individuals i grupals segons es concreti a l'inici del curs.

Els criteris generals per a l'avaluació de l'examen i les pràctiques seran: la adequació de preguntes i exercicis a allò demanat, el nivell de coneixements i competències relacionats amb el contingut de l'assignatura, la sistematització d'aquests, la capacitat d'anàlisi, integració i explicació, sobre els continguts treballats i la seua relació amb problemàtiques urbanes.

L'alumnat que no obtinga l'aprobat de l'assignatura en la primera convocatòria, podrà presentar-se a la segona seguint aquests criteris i mantindrà la nota obtinguda en pràctiques.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- CORTÉS, Luis (1995) La cuestión residencial: bases para una sociología del habitar, Fundamentos, Madrid.
- HARVEY, David (2007): Espacios del capital. Hacia una geografía crítica, Ediciones Akal, Madrid.
- UNCETA, Alfonso y GARRIDO, Pilar (coord.) (2011): De la vivienda a la ciudad: percepciones, retos y oportunidades, Ascide, Bilbao.
- ULLÁN DE LA ROSA, Francisco Javier (2014): Sociología urbana: de Marx y Engels a las escuelas posmodernas, Centro de Investigaciones Sociológicas, Madrid.

Complementàries

- ASCHER, François (2005): Los Nuevos principios del urbanismo: el fin de las ciudades no está a la orden del día, Alianza Editorial, Madrid.
- ARXIUS DE CIÈNCIES SOCIALS (2004): Monográfico Ciudad y Territorio. Nº 10. Afers. Valencia.
- BORJA, Jordi (2005): La ciudad conquistada, Alianza, Madrid.
- BORJA, Jordi y MUXÍ, Zaida (2004): Urbanismo en el siglo XXI. Bilbao, Madrid, Valencia, Barcelona, Edicions UPC, Barcelona.
- BURGEL, Guy (2012): Historia de la Europa Urbana. VI. La ciudad contemporánea. Desde la Segunda Guerra Mundial hasta nuestros días, Publicacions Universitat de València, València.
- CASTELLS, Manuel (2004) [1974]: La cuestión urbana. 6ª edición, corregida y ampliada, Siglo XXI, Madrid.
- CASTELLS, Manuel (1995): La Ciudad Informacional, Alianza Editorial, Madrid.
- CUCÓ, Josepa (2004): Antropología urbana, Ariel, Barcelona.
- CUCÓ, Josepa (ed.) (2013): Metamorfosis urbanas. Ciudades españolas en la dinámica global, Icaria editorial, Barcelona.
- CUCÓ, Josepa (dir.) (2013): La ciudad pervertida. Una mirada sobre la Valencia global, Anthropos, Barcelona.
- DAVIS, Mike (2008): Planeta de ciudades miseria, Foca, Madrid.

- GAJA i DÍAZ, Fernando (ed.) (2003): Pensar València. Taller XXI d'Urbanisme, Universitat Politècnica de València, Valencia.
- GONZÁLEZ, María José, RAMOS, Ramón, GOMEZ, María Victoria, DOLÇ, Carles, CORTÉS, Luís, SARAIVA, Manuel. (1998): El malestar urbano en la gran ciudad, Talasa Colegio Oficial de Arquitectos de Madrid, Madrid.
- HARVEY, David (2004): El Nuevo imperialismo, Ediciones Akal, Madrid.
- HARVEY, David (2013): Ciudades rebeldes. Del derecho de la Ciudad a la revolución urbana, Ediciones Akal, Madrid.
- JACOBS, Jane (2011) [1961]: Muerte y vida de las grandes ciudades, Capitán Swing, Madrid.
- LEAL, José Luís y CORTES Luís (1995): La dimensión de la ciudad, CIS, Madrid.
- LEFEBVRE, Henri (1974): El derecho a la ciudad, Península, Barcelona.
- MUSTERD, Sako (2008): Banlieues, the Hyperghetto and Advanced Marginality: A Symposium on Loïc Wacquants Urban Outcasts, City: analysis of urban trends, culture, theory, policy, action 12:1, pp. 107-114.
- OBSERVATORIO METROPOLITANO DE MADRID (coords) (2015): El mercado contra la ciudad. Sobre globalización, gentrificación y políticas urbanas, Traficantes de Sueños, Madrid.
- PALACIOS, Antonio y VINUESA, Julio (2010): Un anàlisis cualitativo sobre la política de vivienda en España. La opinión de los expertos. Anales de Geografía 30-1, pp 101-118.
- PHILLIPS, Deborah (2010): Minority Ethnic Segregation, Integration and Citizenship: A European Perspective. Journal of Ethnic and Migration Studies 36-2, pp. 209-225.
- SASSEN, Saskia (2007): Una sociología de la globalización, Katz Editores, Buenos Aires.
- SMITH, Neil (2012): La nueva frontera urbana. Ciudad revanchista y gentrificación, Traficantes de Sueños, Madrid.
- URRUTIA, Víctor (1999): Para comprender qué es la ciudad. Teorías sociales, EVD, Estella.
- VAN HAM, Maarten, MAULEY, David, BAILEY, Nick, SIMPSON, Ludi, MACLENNAN, Duncan (eds) (2012): Neighbourhood Effects Research: New Perspectives. Springer, New York.
- WACQUANT, Loïc (2007): Los condenados de la ciudad. Gueto, periferias y Estado, Siglo XXI, Buenos Aires.

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern